

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 3. listopada 1876.

List 44.

Pogovori.

XVI.

Greško razkolništvo ni sveto. Papeži so se veliko prizadevali za novo zedinjenje. Kdo gospoduje nad vero pri razkolnikih? Razložki v naukih. Kakošne nauke ima greško-razkolna cerkev v svojih očetih, v svoji liturgiji o sv. Petru in njegovih naslednikih? Kaj misli o neomadežanem spočetji M. D. in papeževi nezmotljivosti? ... Tudi še današnja greško-razkolna cerkev papeža priznava v svojih očitnih obredih. Okaljena je pa še s tem, da ima razun svojih tudi druge krivoverstva v sebi. Vsa je v revšini.

Vprašanje. Dokazal si mi neoveržljivo, da Kristusova Cerkev mora biti sveta, pa tudi ravno tako, da je rimsko-katoliška Cerkev res sveta: zdaj pa bi rad vedil, kakošne misli imaš o gerško-razkolniški cerkvi v tem oziru? Ali ima tudi ta znamenja svetosti na sebi?

Odgovor. Ako samo to pomisliš, kar sva govorila o tej cerkvi, ko sva obravnavala njeno edinost, ali da bolje rečem, ne-edinost, ti mora jasno biti, da greško-razkolna cerkev je ravno tako malo sveta, kakor malo edina. Začetnik razkolništva in njegov doveršivec pač nista bila sveta. Pervi, Photius ali Focij, je bil doveršen hinavec, ki je govoril kakor svetnik, delal kakor hudodelnik. Tako ga poznamnuje Fleury. Drugi Mihael Cerularij, ako moč, je bil še prevzetniši in častilakomniši, kot Focij. In kar sta ta dva pregrešna človeka hudega storila in drugi med njima in za njima izpeljevali, koliko so si prizadevali rimski papeži, da bi se bila rana zacelila, razkolništvo odvernilo ali zopet odpravilo! Cerkveni zbori: Bariški (1098), 4. Lateranski (1215), 2. Lugdunski (1279), pa papeži: Inocencij III, Honorij III, Inocencij IV in drugi so tega pričeli. Priča je florenški cerkveni zbor (1439), kjer sta tudi Nicejski metropolit Besarijan in ruski metropolit Izidor v imenu vse ruske cerkve za zedinovanje veliko storila. Pod papežem Klemenom VIII se je bilo južnozahodnje Rusko zopet zedinilo z Rimom. Tudi še pozneje se ni počivalo do sedanjega sv. Očeta Pija IX, ki so se mnogo prizadevali za tolikanj doželeno zedinjenje, še k naj poslednjemu cerkvenemu zboru vabili razkolne patrijarhe, da bi privabili ločene ovčice v ovčnjak dobrega pastirja. Toda ravno to, kar je svetosti narbolj nasproti, je zedinjenje ovrvalo, ali pa že doseženo odvrčevalo, namreč, prevzetnost, napuh, sebičnost in druge nevredne strasti pri razkolnih začetnikih in glavarjih.

V. Tedaj začetniki nesrečnega razkolništva niso bili kaki sveti možje; morebiti so pa vendar sveti nauki razkolne cerkve, sveta njih cerkvena vredba in vladba?

O. Tudi s tem se ne morejo ponašati. Ko so bili ločeni od živega drevesa sv. Cerkve Kristusove, kakor odsekane veje, so se hotli pomagati s tem, da so se pozno že tudi oni v zborih shajali (1638 in 1642 v Carigradu, 1672 v Jeruzalemu) in so se zarad vere posvetovali. Kijevski metropolit Peter Mogila jim je bil spisal v 17. stoletji njih vero ali veroizpovedanje, ktero je ruski car za Rusijo poterdil.

V. Ohó! Kaj je pa to? Kaj ima car pri veri? Ali ni Kristus vere izročil svoji Cerkvi, ne pa posvetnim vladarjem?

O. Tako-le je. Mislili so, da so svobodni postali, ko so se odtergali od živega debla Kristusove Cerkve, prišli pa so v toliko sužnjost, da morajo verovati, kar je posvetnemu vladarju všeč. P. A. Maurel o razkolnikih, ki so pod turško vlado, piše te le besede: „Sultan, naslednik Mohamedov, razločuje poslednjič, kaj ima veljati v rečeh vere, nrave (čednostnih zadev) in bogočastja, ako med greškimi patrijarhi v teh rečeh nastanejo različne menitve. Kolika sramota!“ (Die Kirche und ihr Oberh. str. 71.)

V. No, lepa reč: tedaj sta jim car in sultan „nezmotljiva“, ker nočejo njega spoznati, o katerem Kristus pravi: „Ti si Skala, ki je peklenske vrata ne bodo premagale. Ti pasi moje ovce in jagnjeta“. . . Iz tega je prav očitno, kako je s svetostjo v tej ubogi razkolni cerkvi! Kako pa je vendar v njih naukih, ali se močno ločijo od naukov rimsko-katoliške Cerkve?

O. Kar tiče bistvene reči, je le malo resnic, od katerih so odstopili. Tako n. pr. verujejo, da se sv. Duh izhaja samo iz Boga Očeta, in ne tudi iz Boga Sina. Vice odbijajo. Zakon zarad prešestva razrešujejo. Rimskega papeža nočejo spoznati za vesoljnega, od Kristusa postavljenega poglavarja sv. Cerkve. Pa o vsem tem se nahaja čisto katoliški nauk v tistih cerkvenih očetih, ktere tudi Greki sami pripoznavajo; nahaja se celo v njih cerkvenih obredih in molitvah (liturgiji), ktere opravljajo, da molčim o sv. pismu. Še le poznejši čas n. pr. so v ruski liturgiji opustili molitev za papeža.

V. Kolika je tedaj nedoslednost, kolika nesvetost v takem počenjanji! Tu bi pa vendar lahko spoznali, da so v zmoti in bi se zopet zedinili z materjo, ktero so zapustili, še zlasti ker vse jim kliče in priča, da njih cerkev ni „pravoslavna“, nima znamenj, ki jih Kristusova Cerkev mora imeti, in je torej res „razkolna“, kakor jo mi imenujemo. — Še nekaj. Kaj pa mislijo razkolniki o neomadežanem spočetji in papeževi nezmotljivosti v slovesnem nauku tega, kar tiče vero in nravo?

O. To je očitno, da oboje odbijajo, toliko bolj, ker je bilo tudi v katoliški Cerkvi še le pozneje za versko resnico določeno, — akoravno za oboje imajo v svetem pismu pa tudi v „gerških cerkvenih očetih“ in v litur-

giških bukvah ravno tiste dokaze, kakor mi, in so tudi oboje priznavali, dokler so bili v rimski Cerkvi. Veliki gerški opat Saba, n. pr., že v 5. stoletju spominja celo praznik čistega spočetja, ki je bil ustanovljen še poprej kot v latinski Cerkvi, v nekaterih krajih jutrove cerkve. O sv. Petru in njegovih naslednikih so, kakor v sv. pismu tako v greških očetih in njih liturgiji, taki isreki, da vsak nepristranski čitatelj lahko prevede, da se jim s tim pripisuje taka nezmotljivost, kakoršno je Vatikanski cerkveni zbor slovesno za versko resnico isrekel; brez števila krati je sv. Peter imenovan trdna skala; podlaga Cerkve, skala Cerkve, steber in temelj katoliške Cerkve, temelj prave vere itd., kar mora vendar svoj pomen imeti.

Ravno to vaa nekdanja in po nakoliko tudi še sedanja jutrova cerkev priča o naslednikih sv. Petra, to je, o rimskih papežih. Atanaz piše papežu Feliksu: „Ti si učenik in poglavar prave vere in čistega nepopačenega nauka“. Ciril Aleksandrijski piše: „Mi moramo kakor udje sklenjeni biti s svojo glavo, ktera je rimski škof in apostoljski stol, njega moramo vprašati, kaj nam je verovati, česa se deržati“. — Sv. Bazilij, škof v Cezareji, se obrača do papeža in piše: „Vaša reč je: ločiti resnico od krivice ter oznanovati brez zmote vero očetov“. — Teodor Studita (826), čegar pravovernost imajo v toliki časti na Jutrovem, da ga še dandanašnji v pesmi imenujejo voditelja pravovernosti, piše v svojem katekizmu: „Res je... v Rimu vterjena nepremakljiva skala vere“. — Te in take besede greških očetov, ki tudi razkolnikom ko veljavni učeniki veljajo, so vendar menda jasne zadosti; ali ne?

Enako govore o sv. Petru in njegovih naslednikih tisti cerkveni zbori, ki jih tudi razkolniki še za svoje spoznavajo. — Vsi škofje so pri papežu iskali pojasnjenja, ako so se naključili dvomi v verskih rečeh, in če je kak škof jel kaj napčenega učiti, so pri papežu naznanili in ga tožili, ker prepričani so bili, da pri papežu je vselej resnica; zato je bil tudi papež sodnik čez škofo, ako je kateri kaj napčenega učil, ali se sploh zagrešil. — Ob času sv. Janeza aposteljna je Marcijon v mali Aziji začel krivoverstvo učiti, Smirniški škof Polikarp, ki je sam vidil in slišal sv. Janeza aposteljna, je vendar v Rim k papežu popotoval po pomoč zoper krivoverca, dasiravno je imel tam bližej tudi še druge apostoljske cerkve. Zakaj tako? Ali ne zato, ker so bili vsi prepričani, da papež je nezmotljiv poglavar sv. Cerkve? To in brez števila tacih neutajljivih dogodov iz Jutrove cerkve so Greki ravno tako priznavali, kakor Latinci; tedaj bi morali priznavati tudi zdaj njih nauk in doslednji biti.

Tega celo krivoverci iz Jutrovega niso tajili, iskali so tudi oni pomoči pri papežih, n. pr.: Pelagij pri Inocenciju, Nestorij pri Celestinu, Evtih pri Leonu.

Pa ne le nekdanja, tudi še današnja greško-razkolniška cerkev v svojih očitnih cerkvenih molitvah in pesmih priznava in vedno ponavlja vse predpravice, ki jih je Kristus izročil le edinemu sv. Petru kakor vesoljnemu pastirju svoje Cerkve in pa njegovim naslednikom. V teh obredih preslavljajo rimske papeže kakor naslednike na sedežu apostoljskega pervaka, kakor glave, prednike sv. Cerkve. V praznik sv. Leona (18. sveč.) n. pr. pojejo: „Ti, o naj pobožniši, si bil naslednik Petra poglavarja, navdihnjen s tistimi občutljivi in tisto gorečnostjo, kakor on“. — V praznik sv. Silvestra (2. sveč.): „O preaveti Silvester, ti si počastil sedež pervaka aposteljnov ter se skazal prečudnega služabnika Božjega, ker si Cerkev z resnicami božjimi olepšal, poterdil in poveljal“. Od Gregorija II, rimskega papeža v 8. stoletju, moli greško-razkolna cerkev: „Bog te je poklical, da si bil naj vikši škof njegove Cerkve in na-

slednik Petra, poglavarja aposteljnov.“ Od Leona III pa: „O ti naj viši pastir Cerkve, namestuj to mesto Jezusa Kristusa!“

Vsa vera ljudstva pri ruskih razkolnikih, kakor je pisal pred nekaj leti učen Nemec (Hist. pol. Bl. B. 46.), je v cerkvenih bukvah ruske cerkve, in ravno te bukvje pričajo na vsaki strani, da stol sv. Petra v Rimu je središe edinosti in svobode vsih cerkv na svetu in posebno tudi ruske. Ruski pisatelj Kirejevski sam pravi: „Ruska cerkev je s Rimskim stolom svezana s tanko nitjo, ktere pa množica ne vidi,“ in dalje pristavlja: „Ko bi me v spovedi vprašali, kaj mislim o papeževi oblasti, bom odgovoril z besedami naših cerkvenih bukv, iz kterih imam svoje prepričanje.“ — Pač res, kakor piše „Zlati Vék“ *): „Tukaj smemo reči razkolnikom: Iz vaših lastnih ust vas sodimo, ker sami tolikanj slavite v pesmih in molitvah rimske papeže.“

V. Spoznati moram, da to obširno pojasnjenje mi je marsikaj odkrilo, na kar nisem mislil. Ne morem se prečuditi, kako morejo ubogi Jutrovci pri tacih naukih v svoji cerkvi, v svojih obredih še razkolniki ostati, pa tudi, kako morejo k tako jasnim resnicam tolikanj nesvetih zmót dopustiti, ki jim vse drugo okalé, kar še lepega in svetega imajo, ter se njih cerkev nikakor ne more sveta imenovati.

O. Okaljena je jutrovo-razkolniška cerkev toliko huje, ker razun razkolnih grekov v sebi obsega tudi krivoverce evtihijane ali sirske, egiptovske in koptiške jakobite, razkolne armene, abisince ali etijopce ter perzijske in indijske nestorijane, ki vsi mergolé raznoterih in prav pošastnih zmót v svojih verah. Zlasti dvé veliki krivoverstvi ste v jutrovih cerkvah, namreč nestorijanstvo in evtihijanstvo. Nestorij, l. 428 patrijarh v Carigradu, je učil, da ste v Kristusu dvé osebi, božja in človeška, da le človeška oseba je rojena iz Marije Device, ne pa božja, iz česar bi nasledovalo, da med božestvom in človeštvom Jezusa Kristusa ni bistvene, osebne zveze, da torej Jezus Kristus ni bil Bog. Evtih pa je l. 448 tajil, da ima Jezus Kristus dve natori, in je Jezusu pripisoval le videzno telo, ne pravega, resničnega; njegov nauk, ki tají človeštvo Zveličarjevo, napada s tem skrivnosti včlovečenja in odrešenja, in tako tudi prave vire čeznatorne svetosti.

Zraven tega se je uboga greška cerkev, kar vsi pričajo, ki so jim okolišine znane, popolnoma zakopala v nevednost in prazno vero. Kakor častitljiva, bogata s svetostjo in svetniki je bila v edinosti s svojo materjo, rimsko-katoliško Cerkvijo, tako znižana v revščino in sužnjost pokopana je po svojem odpadu.

Govor sr. Očeta do španjskih romarjev.

(Konec.)

Pa dopustite mi, da pri tej priliki ponovim neki nauk sv. Petra Alkantarskega, tega vélikega čuda pokore zlat izrék, ki z malo besedami pojasnuje vzroke, zakaj se ne poverne red in se ne vravná občinstvo.

Sloves svetosti tega velikega služabnika Božjega je mnoge gonil k njegovi celici, ali se posvetovat, ali priporočevati se mu v molitev, ali iz drugih hvalnih nimenov. Med drugimi obiskovalci je bil pogosto tudi

*) Živo bodi priporočena v tej knjigi preizverstna obravnava dr. A. Čebaška: „Verski razložki med staroversko ali pravoslavno in edino pravo rimsko-katoliško Cerkvijo“, str. 145—229, ki smo jo močno porabili v tem „Pogovoru“; toda tam je vsa reč obravnavana obširno in točno.

španjolsk plemenitnik, kateri je vedno tarnal čez razdjanja takratnega časa, in ni jenjal zdaj té zdaj uno oblasti dolžiti, da po njegovih mislih potrebnega ne oskerbuje. Dobri služabnik Božji je še in le še slišal ravno tisto pritoževanje, poslednjič pa je menil, treba je odgovoriti in svetovati. — Gospod! reče tedaj sv. Peter Alkantarin, pokleknil sem bil pred Jezusa Kristusa in prosil sem ga za razsvitljenje, naj bi spoznal, kaj je storiti, da se najde pomoček in zdravilo zoper hude reči, čez ktere vi žalujete. Kar mene tiče, sem Bogu obljubil storiti vse, kar mi je moč, da se doseže doželeni mir.

Jest sem vikši, in z Božjo pomočjo bom storil, da vai, ki so v moji oblasti, bodo čisto natanko svoje dolžnosti spolnovali, da se novišstvo (novicijati) zveršuje s naj večim redom, učenje s naj večji pridnostjo, da se redovnim pravilom prav vestno zadostuje. Po tem takem bode vidili, gospod markeze (taki naslov je imel toživec), da v vsem, kar mene tiče, bom ohranil red v občinstvu. Vi ste oženjeni, imate sinove, hlapce, družino. Škerbno tedaj glejte, da vai vaši podložni natanko spolnujejo svoje dolžnosti, in vi bode od svoje strani vse spolnili; za kaj le preveč res je, da veliko jih je, ki tožijo čez neréd v občinstvu, pa malo tistih, kateri bi iskali neredu v svoji lastni hiši konec storiti. —

Iz tega je razvidno, kako mora vsaki storiti, kar je v njegovi moči, da se zbegani na dobro pot povračajo, in kako pripomoči, da se pospeši dan božjega usmiljenja. Res je, da sedanji časi so hudi, kakor je odveč res, da sovražniki Cerkve so mnogi in močni po stanji, ki ga imajo v lasti, in po pomočkih, ki jih imajo v rokah; pa ravno tako resnično je, da sedinjenje in složnost premnozih dobrih bi bilo silovit zadržek zoper napredek hudobnih, in primoralo bi jih poslednjič odstopiti.

Spominjam se pred malo leti pogovora z nekim Špancem, ki mi je popisoval borbo z junci. Pravil mi je, kako to silovito in močno govedo v nekih okolišinah obstoji in ostrašeno beži, in sicer kadar se borivci z njim zedinijo v tesno in združeno trumo in strinjeni ramo pri rami s sulico v roki s počasnim korakom približujejo. Oh! ljubljani sinovi, bodimo tudi mi enoserčni in edini pod zastavo Jezusa Kristusa. Vidim tukaj nekatere bandera, pa véliko naše bandero mora biti križ. S križem v roki in v sercu bomo zmožni premagati svoje sovražnike, in v eno trumo zgernjeni bomo k odstopu prignali živine rovarstva, ako tudi bi bili *tauri pingues*, in vidili jih bomo na tla veržene s pomočjo vsemogočne roke Gospodove.

O moj Bog, ti vidiš serce tega izvoljenega ljudstva. Prosim te, povzdigni svojo vsegamogočno roko in podpiraj mojo preslabo roko, da jim more dati izdaten blagoslov, ki jih bo storil serčne zoper vse sovražnike, stanovitne v veri in zedinjene med seboj za zmagovalno vojsko v tvojih bitvah. Blagoslovi njih pastirje, da s tisto učenostjo, bogoljubnostjo in gorečnostjo, ki jih navdaja, ki jim čast dela, so vselej njih zvesti in zmagoviti vodniki. Blagoslovi njih družine na duši in na telesu, in obvari jih vsega hudega. Blagoslovi vso Španijo in stóri, da se ta dežela more že enkrat skazovati rodovitna v naj izverstniših čednostih. O moj Jezus, v tvojem imenu jih blagoslovim zdaj in za sadnjo uro, da naj jih vedno tvoj blagoslov spremlja, in da potem zamorejo priti tebe hvalit v nebesih na večne čase. Benedico etc.

Posnetek govora sv. Očela do gojencev zunanjih vstavov.

Poklicani ste od Boga, da boste ljudstva podučevali, in jih z lučjo sv. evangelja razsvitljevali, da bode grešnike iz tème k svetlobi milosti spreobračali; tudi vas je Zveličar kakor aposteljne poklical, rekoč: „bodite za menoj, storil bom vas ribiče ljudi“. — Spominjajte se čudovitega ribjega lova, pri katerem so bile mreže toliko napolnjene, da niso mogle velike teže obdržati; zato so se tergale in del bogatega lova se je zgubil. Tako imajo Gospodovi čudeži svoj pomen. Mnžica v mreže vlovljenih rib pomeni množico vernikov, ki so Božje vabilo sprejeli. Tergane mreže in iz njih ušle ribe, ki so bile popred z drugimi združene, pomenijo krivoverstva in razkolništva, ktere so večkrat mrežo sv. Cerkve raztergale, in ki tudi dandanes delajo izpad raskolnikov in onih nevercev, ki slepe pisatelje preteklega stoletja nasledvajo. Le-ti so učeniki zmót in zapeljivci ljudstev, ki Kristusovo Cerkev napadajo, ropajo in preganjajo.

Sredi tega občinstva se bote tudi vi o svojem času znašli, in bote morali zmote pobijati po mnogih načinih, posebno s lepim življenjem, pa tudi z zdravo pametjo, podpirano z učenostjo, in poterjevano z božjo milostjo jih bote morali razdevati.

Ker mladenčem govorim, zamolčim toliko razno-terih zmót semtertje po svetu, in omenim samo učenjakov po nekterih zoperkatoliških vseučiliščih, ki se z neko puhlo modrostjo šopirijo, ktera pa ni drugega kakor zmota, ki se je iz peklenske ošabnosti izcimila. Ti mladenči so razglasili neko osnovo in jo napisali do študentov dveh svetov, po tem se versko občinstvo boje mora razdijati, kajti po svojem silabu hačejo biti brez Boga, rogovileži in rudečkarji. Pa bodi Bogu poteženo! iz takih korenin zamore rasti le drevo s spridenimi vejami, z zanič-perjem in naj malopridnišim sadom.

Vi ste tedaj poklicani, hudobije in zmote onih oslepljencev pobijati. Pa kdo smo mi? mi utegnute ugovarjati, da bi se lotili s tako številnimi in mogočnimi nasprotniki boriti. Dobro vém, da se znajdete še v rahli mladosti, da študij še niste izveršili, da vaše serca še niso zadosti vterjene in oborožene proti napadom onih strasti; vém, da vam to dela maloserdčnost in zato prašate: kdo smo mi? Toda serčnost, sinovi moji! spomnite se besedi, ktere je Jezus Kristus izustil, preden je aposteljnom ukazal mreže vreči, ali preden jih je na delo poslal; rekel nam je namreč, da naj pravo pot nastopimo. Ktera pot pa more boljši biti od one, po kateri je Jezus Kristus pred nami hodil, rekoč: „hodite za menoj?“ In kaj se to pravi: za Kristusom hoditi? On sam nas učil: „Kdor hoče za menoj hoditi, naj sam sebe zataji, in naj svoj križ zadene in mene nasleduje.“ Ako je kdo izmed vas lén, naj se spredrami, naj se zataji, kajti lenoba ovira študije in pobožne dela. Ako drugoga merzi do pokoršine, naj poklekne pred Križanega, „naj se zataji“, naj odloži ošabnost, svoj križ zadene, in naj obleče ponižnost. Stacimi in enacimi zatajevanji se bote zmožne storili boriti se z zmotami in zverševati opravila svojega sv. poslanstva.

Opozoriti vas moram še druge okolišine omenjenega ribjega lova: da je Kristus mnogim ukazal mreže vreči; toda ukaz s čolnom na globoko morje se podati je dobil samo knez aposteljnov; „Soli Petro dicitur: Duc in altum“. Samo Namestniku Jezusa Kristusa je zapovedano barko sv. Cerkve po globokem morju vesljati, da se zamore od sv. vere vladana in od upanja poživljana na širokem morju ohraniti, se viharju in nevihti ustavljati, in tako s edinostjo kermila edinost Cer-

kve same ohraniti. To sem vam zato omenil, da bi vas obvaroval pred nakanami, s katerimi se dandanes pehajo, ne le svetlobo rimskega prestola otamniti, ampak tudi njegovo oblast spodriniti.

Še več! Rim je od Boga v glavno mesto katoliškega sveta odločen, uporniki so ga v glavno mesto za Italijo naredili, ali kakor nekteri pravijo, za možgane (cervello) Italije proglasili. Pa opazujte, kako iz teh možgan izhajajo ne le take vravnave, ki podložne obtežujejo, ampak tudi take, ki napadajo Cerkev, svetost vere in cerkveni red. In to potem, ko so Cerkvi obljubili svobodo in samostojnost. Pogani so sanjarili neki porod svojega prvega božanstva in ta porod so imenovali modrost. Kakošna pa je ta modrost (iz možgan), ki se od jutra do večera péha Cerkev preganjati z odvračevanjem, da bi se njeni sveti nauki ne učili? To ni družega kakor peklenska modrost!

Še več! oni ne nameravajo samo spodkopati Cerkev njeno duhovno oblast, ampak tudi Bogu posvečene tempeljne razrušiti; in ravno té dni so v enih samih Rimskih ulicah tri cerkve Božji službi odvzeli, prepustili razdjanju in jih za poavetne spominke odločili. Zločinstva se vsaki dan množé, in nič se ne stori za oboževanje hudobij, neverstva in samomorov; pač da, celo z možgan Italije se dopuša zmagovalstvo tatvine in samomorov po ulicah. Molčim o drugih neredih, kateri se ne morejo imenovati, ki se pa vendar znajdejo pod brambo onih, kateri bi jih morali ostro kaznovati.

Omenim samo bogoskrunske osnove, ki se delajo v shodih krivovercev, in zlasti v teh možganih Italije, da bi se z ljudskimi glasovi volila prva dobrota sv. Cerkve (t. j., da bi ljudstvo si pastirje volilo), in to s tem namenom, da, ako bi bilo kdaj mogoče, bi razdajali to skrivnostno mrežo, ktera pod vodstvom vélikega Ribiča ohrani zbrane in zedinjene vse vernike katoliškega sveta. Toda te zvijačne osnove satanove bo Bog osramotil.

Obžalovaje tedaj vse te napade, ki se zamorejo imenovati božji ropi, ne bom nikoli nehal ponavljati, da časna oblast je potrebna svetemu Sedežu, da to je red previdnosti Božje, in še z večji živostjo bom protestiral zoper napade, ki se ponavljano godé v škodo Cerkve, njene svobode, njenih pravic.

Vi pa, moji dragi sinovi, ki ste poklicani ko sodelavci Božji, ko terdnjave Izraelove, ko lovci ne rib, ampak ljudi, ostanite stanoviti in terdni v svojem poklicu. Storite se koristne in služabnike Svetiša s tem, da si v obilni meri prilastujete učenost in pobožnost; tako boste vedno pripravljeni hraniti in množiti v vernikih vero in verno življenje, ob enem pa tudi odkrivati kovarstva hudobnih, osramotovati njih zmote in spreobračati njih srca... *Benedictio*.

Kako primérni so ti nauki dandanašnji za bogoslovce sploh in za vse, katerim je mar za časni in večni blagor narodov!

P. Karol Antonievič.

(Dalje.)

Učenje svoje na levovski univerzi s sijajnim vspehom doverši l. 1827, pa ni se lotil imenitnega učenstva, raji se je podal na svojo kmetijo v Skvarzavi, mislé, da tukaj bo veselo družil gospodarstvo s pisateljstvom. Namérjal je pisati zgodovino Armencev. Da bi jo popolneje in resničnejše sestavil, je potovanje po Moldavskem za potrebno spoznal. Nekoliko stavkov iz njegovega dnevnika naj kaže to viharo pisavo:

„Bil je deževen, mračen dan, jesensk dan s sivimi oblaki, z žoltim listjem po gozdih, tugujočim šumenjem

kalnih deževnikov, s tesnobnim in tožečim piskanjem vetrov, ki so sibljali usehlo praproetje in cvetlično steblovje... Vojaki v orožji so stražili mejo in v gričevem znožji je hrumela reka Sučava, ki Bukovino od Moldave loči. Z zavrtim kolesom se pripeljemo naravnost v reko, sredi nje sem dal ustaviti, da veržem še en pogled po rodovitnih poljanah bukovinskih, katere je blagoslovil solnčni žarek, meglo prediraje. Pred menoj so se valili črni kupi oblakov. Tako se nam nasproti smebljá, če v preteklost življenja pogledamo, podoba naše mladosti, osvetljevana po svetlem žarku nedolžnega serca, pri vseh solzah in meglah; toda prihodnost je zatemnjena s pretečimi oblaki, iz katerih marsiktera strela zadene naše serce.“ Lepa je ta podoba, ki jo risa Antonievič po sebi. Za njim je preživljena mladost, jasna in veselo-nedolžna, pred njim pa prihodnost, polna neviht in nezgód, ki mu skerbi dela.

V radostno-živih barvah nam slika mladi pesnik svoje potovanje. Zakaj omenjene zgodovine ni do konca speljal, je neznana. Prihodnje leto ga pelje v Karpate do kamaldulenskega samostana, ki ga je opeval v pesni „Bielary“. Mirni pokoj in sveta tihota tega kraja ga je tako prevzela in navdušila, da so se v njem vzbudile misli in želje po rednem, samotnem življenji, pa te misli mu je odpodil hrum vojske in brenk orožja.

Potegnil je bil namreč knez Aleksander Ipsilanti meč za svobodo gerške očetnjave. Svoboda! lepa beseda, nebeška misel, ki si pa na zemlji zlorabljena, tu ne cveteš, ker primérnih tal ne najdeš! Klic svobode je širil tudi v Poljake, da s puntom poskusijo znebiti se ruskega gospostva (1830). Mladostni Antonievič, ki je gerško vstajo prej opeval, je ves goreč za domačo prostost pridružil se Dvernickim jezdecem, ki so imeli ustajo raznesti v Podoliji. Skoraj bi bil v kervavem boji življenje zgubil. Oddalil se je bil s štirimi jezdeci po noči od svojih; z okolico neznani tavajo dalje in pridejo do uborne kočé; podkupljeno človeče se jim ponudi za kašipota, pa namesto k Poljakom jih zapelje v ruski tabor. Koj so bili obsuti in usmerteni — le Antonievič jo je odnesel kakor po čudu. Od trudnosti zaspi na konju. Zvesta žival, kakor da bi vedela, da ji je zaupano drago življenje, krene na pravo pot in prinese spečega gospoda v šotorišče Poljakov. Tako se razodeva božja previdnost pri teh, ki jih je preodločila za posode svojih milosti. Znano je, da vojska v Podoliji, kakor tudi sicer vsa ustaja, se je slabo končala. Dvernickega četa, umaknivi se na Avstrijsko (2. maja 1831), je bila razorožena.

Antonievič se preseli v Skvarzavo na svoje posestvo in se zaroči z Sofijo Nikorovičevo. Zakon je bil zanj učilnica popolnosti in britke poskušnje. Štiri ljubeznjive otročiče mu Bog dá, ki so pa kmali smertno zaspali. Ti terpki udarci so morali vezi pretleči, ki so Antonieviča pripenjale k zemlji.

Pozneje on sam tako-le piše: „Ti, o moj Bog, si križe in britkosti čez me poslal; metal sem se sem in tje, kupal sem se in mermaral kakor nespametno dete; pa ti nisi za to maral, ne mi prizanašal, dokler ni zmagalo tvoje usmiljenje moje zopernosti in hudobnosti. O danes te hvalim za vse te križe in britkosti; zahvala ti za vse solze, ki si jih iz mojega serca vabil, kajti v teh solzah sem sebe zgubil, pa tebe našel.“ Vsi ubogi v njegovi okolici so skusili njegovo usmiljeno roko, vsi nadložni poznali njegovo miločutno serce. Svojo prostorno hišo je predelal v bolnišče, kamor je sprejemal bolehe, in kjer jim je s svojo ženo v naj večjem zatajevanju stregel. Molitve in dobre dela so ga odvernile od sveta in zavernile ga na pot popolnosti, kjer ga je mati tako preserčno videti želela. Pospravila in vredila

je hišo in stopila v armenski samostan v Levovu, da v miru konča priletne dni.

Antonievič bežeč pred smertno koso, se vstanovi v Levovu; pa tudi peti otrok se mu na zemlji ne mudi. Njegov boleči dušni stan izraža pismo, deset let pozneje pisano materi, v samostanu živeči: „Bili smo sami v izbi, ti si bila moja tolažba. Sofija je bila zadovoljna v Bogu in ni potrebovala človeške utéhe; jaz pa sem bil tako slab, tako siromak, taka sirota in Bog te mi je poslal, da v britki bolečini nisem grešil.“ — Za plačilo tolike radodarnosti jima je Bog vedno bolj vzbujal hrepenenje po redovnem življenju. Antonievič sam v „Spominih“ tako piše: „Kakor miren otok sredi valov penečega morja, tako je ta samostanček v sredi strasti kipečega sveta! Kako srečni so prebivavci te hiše! Kako srečen bi bil, ko bi semkaj prišel! Tu je mir, tu je pokoj in veselje, ki se bo končalo v večnem miru in veselju. Čuvšemu samostanski zvonček so mi zvonile v srcu besede: Prodaj vse, kar imaš in idi za menoj! Spoznal sem srečo samostanskega življenja, pa razumel nisem, da ta sreča je sad dolzega težkega in ne redko prav bolečinskega boja. Kajti lahko je vse zapustiti, kar imamo, toda samega sebe zapustiti, ta naloga je najtežji; notranja vmirjenost je plačilo notranje borbe.“

Blaga njegova soproga je tudi čutila v sebi nagnjenje k redovništvu, posebno jo je vleklo k usmiljenim sestram. Pa sej za ta stan se je že prej pripravljala, ko je za uboge skerbela in jih tolažila. Antonievič, spominjaje se dni, ko se jima je ta zveličavna misel rodila, piše: „Tako je v mojem srcu ta misel pognala; svet mi je prihajal od dné do dné zamerznejši, samota je imela več mikavnosti za-me, iskal sem tolažbe v molitvi, in Bog mi jo je dal. Razumel sem življenje na svetu, pa ne v njegovem smislu. Ljubil sem ljudi, pa ta ljubezen je drugam merila; ljubil sem ljudi ne zaradi sebe, ampak zavoljo njih samih; iskal sem jih v terpljenju, ogibal se jih v veselju. Bog mi je bil zadosten. Eno in isto čutje je klilo tudi Sofiji v srcu in še le od tega trenutka sva se v vseh stvaréh popolno razumela; sedaj sem spoznal, kako more biti dvoje src eno serce in in dvojna misel ena misel.“... V tebi, o Bog! so vsi zakladi; — na svetu je uboštvo, siromaštvo, in vender se veselimo tega siromaštva in letamo za tem uboštvom, imenovaje siromaštvo čast in uboštvo bogastvo! O Gospod, kedaj bomo spoznali resnico? kedaj bomo nehali slepiti sami sebe?“

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. Prečastiti gospod Nikola Zic, vojaški duhoven v Ljubljani, ima nas čisto v kratkem zapustiti. Ko vojaški župnik z majorsko dostojnostjo gre namreč v Zadar na Dalmatinsko. Prikupil se je verli gospod s svojim postavnim obnašanjem, pa tudi ne redkokrat s svojo blago dobroserčnostjo, ne le glavnemu mestu, ampak sploh deželi, in pogrešal ga bode, kdor ga je poznal.

Iz Ljubljane. (Vernih duš dan.) Kaj je ljubšega kakor ljubezen, ljubezen med svojci, ljubezen med vsemi ljudmi, ljubezen celo do tistih, ki so ti morebiti ktrikrat kaj žalega storili. Ni ga blezo človeka, da bi tega ne spoznal, in še posebno olíkani, gospôski ljudje imajo navadno prav lepe občutke do svojcev, sorodovincev, ljubezen med starši in otroci je pri tacih v nekem pomenu močno izobrazena. Ali je pa izobrazena vselej v pravem pomenu?

Ktera je prava ljubezen med svojci? Premislite, prevdarite, uganite.

Jest mislim, da tista, ktere tudi smert ne razdene, ne preterga. Taka ljubezen pa je le mogoča na podlagi sv. vere, ktera uči, da človek tudi po smerti telesa še živi, da je s svojimi dragimi na zemlji še vedno sklenjen, da si oboji med seboj celo tudi še pomagati zamorejo, da se bodo s takó bridko smertjo ločeni srečno zopet zedinili. — Ako te vere nimaš, o revež, kako si nesrečen! Brez te vere je vsa tvoja ljubezen do staršev, do bratov, sorodnikov — prazen nič.

Da bo tvoja ljubezen do žene, otročičev in družih res prava, moraš 1. v oziru na današnji spomin vernih duš verovati te le verske resnice: a) Duša tvoja in tvojih je neumerjoča; — b) nič nečistega ne more v Božje kraljestvo; — c) dobro in koristno je moliti za umerle, kteri niso popolnoma očišeni šli iz tega sveta.

2. Moraš vediti te-le djanske nauke o umerlih: a) Grobe ljubih ranjcih lepšati je lepo, pa samo to jim ne pomaga nič, če za nje ne moliš ali kaj drugega ne opravljaš. — b) K sv. Krištofu ali na drugo pokopališe vernih duš iti je pametna misel, toda koristno za-te je le tako, če na svoje lastne poslednje reči misliš in se na dobro smert pripravljaš. — c) Tvoji ranjci na pokopališu so ti bili morebiti še v življenji kaj naročili; tisto moraš gotovo spolniti, če še nisi. Morebiti so kje kaj dolžni ostali; ali si ti poplačal za-nje? So morebiti kaj dobrega začeli; ali ti nadaljuješ? So imeli morebiti namen s svojim premoženjem kaj dobrega storiti, pa jih je smert prehitela, ali se je zaradi kacega tvarinskega pogreška poslednja njih volja overgla itd.; ali si ti spolnil, ali spolnuješ, kar je bila njih volja? — Latinski pregovor pravi: „De mortuis nil nisi bene“, to je: O mertvih govôri le dobro. Prašanje, ali braniš njih poštenje, dobro ime zoper krivične napade, sumičenje, obrekovanje? Morebiti še le njih slabosti na dan vlečeš, ne da bi jih s plajšem keršanske ljubezni zagrinjal.

Prašanje je še: ali imaš ti, ki to bereš, kaj dražih svojcev na pokopališu?... Praviš: gotovo, da jih imam; pa zakaj še le zdaj o tem pišete, ko je „spomin vernih duš“ ravno minul?

Ni minul, ne, dragi; ta spomin se ne smé nikoli izbrisati iz tvoje duše, če imaš res ljubezen do ranjcih, dokler ne pojdeš tudi ti za njimi in se boš tam z njimi zedinil za vselej. Tudi ti morebiti prideš po smerti v očiševališče, tvoji sedanji ranjci v vicah bodo zaupljivo takrat že v nebesih, če zdaj še niso, in ako jim ti zdaj prav goreče iz vic pomagaš, si jih storiš dolžnike in toliko gorečnije bodo tudi oni takrat za-te Boga prosili, da bi bil skorej rešen.

Tebe bi močno bolelo, ako bi vedil, da je tvoja mati, tvoj otrok, tvoj brat v temni ječi, in rad bi jim pomagal k rešenju, če bi imel tudi ne vem kaj za nje storiti ali dati. Pa morebiti so res v temnicah, v vicah, kamor jih je zaperla pravica Božja, da jih očisti, zato ker jih ljubi. Ali nisi morebiti tudi ti že strahoval svojega otroka — ravno zato, ker ga ljubiš in želiš, da bi tudi on svoje serce čisto zlepljal, vso mlado dušico tako oblažil, da bo tebe — svojega očeta — mater — s čisto ljubeznijo, z lepim srcem ljubil in ti bo z veseljem pokoren.

Ali veš torej, komu čez vse naj bolj vstrežeš, ako za duše v vicah moliš?

Vstrežeš čez vse naj bolj neskončni ljubezni Božji, ker ti storiš z dobrimi deli za ranjce to, kar bi storil tvoj prijatelj, ako bi pomagal tvojemu zaper temu otroku iz ječe. Jezus, glava sv. Cerkve, hoče, da naj se njegovi udje, ki se očiščujejo, urno z njim sklenejo; pa njegova večna pravica je na poti. Ako tedaj pomagaš dušam iz vic, ti s tem od Jezusa ločene ude z njim združuješ, pospešuješ število izvoljenih, ki Boga

neprenehoma hvalijo in preslavljaajo; tedaj delaš Odrešeniku resnično in veliko službo.

Omenil sem bil, da spomin vérnih duš ni minul s njih praznikom 2. listopada; na nje se mora velikrat misliti, naj bolje je vsak dan za nje moliti. Zakaj, če človek v jamo pade, se mudi, da ga iz nje izlečejo; in če duša precej po ločenju od telesa ne more k Bogu, ker ni še dosti čista za toliko srečo, se tudi mudi ji pomagati, da se Božji namen z njo hitreje doseže. *)

Pa utegne kdo reči: Bog sam lahko vse to stori in ne potrebuje človeške pomoči.

Na to bodi samo to opomnjeno: Kdor tako govori, s tim kaže, da nima nič zapopadka o namenih Božjih s človekom, o delu zveličanja in o prosti (svobodni) volji, v sled katere mora človek sam pripomoči k svojemu in k svojega bližnjega zveličanju. Ako bodeš omenjeni „kapitel“ preštudiral, utegneš tudi to bolje razumeti. Pred vsem pa je treba Boga razsvitljenja prositi: ker vera, upanje, ljubezen — vse je Božji dar.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

XIV.

Misijon v Toplicah pod Novim mestom.
od 11. – 18. sept. 1870.

Pod Novim mestom dve uri je vas, Toplice imenovana, znana Slovencem in Neslovincem zbog tople vode, v kateri je že marsiktera hroma noga in roka našla zaželenega zdravja. Tu se je imela duhovnija tudi na duši, po sv. misijonu, zdraviti in ozdraviti. Druga polovica mesca septembra je nastajala, gôsti so bili že zapustili Toplice, bilo je moč z nadjanim vspehom začeti sv. misijon. Kaj bi ti, bralec, pričakoval od tega misijona na Toplici? Če bi ti povedal, kaj je v ljudstvu bilo slišati zoper misijonarje in misijon, ne bi se prida nadjal. A močno bi se motil. Čeravno se je préd govorilo, da plašimo in begamo ljudi, koliko da jemljemo za vsako spoved, da smo na vozove pšenice in prediva iz necega misijona v bližnji odpeljali, se nas vendar topliška duhovnija kar nič ni bala. Cerkev je bila vedno tako natlačena, da je moglo silo ljudi vsak dan stati zunaj cerkve, akoravno je proti zadnjemu kdaj deževalo. Kakšne čudne poslušavce in poslušavke spremeni sv. misijon! Bil je neki možak, ki je samo iz radovednosti hodil k govorom. Temu govori enega naših očetov kar nič niso dopadli, češ, da resni sv. vere ni prednašal zanimivo. Ali sliši govor od pekla, od sodbe, kako bo človek sojen zavoljo vsake nepotrebne besede, in terpel v plamenu strahovite bolečine zavoljo svojega grešnega jezika, postane tako oparjen, da besedice o prejšnjem ne zine več, temuč da mu je vsaka beseda kterege si koli bodi misijonarja draga bila ko svetla luč potniku v tmini potujočemu proti cilju, ko je zgrešil pot in ne vidi naprej.

Bila je pri misijonskih govorih oseba boljšega stanú tudi med drugimi posebno goreča postala. Ni bilo skor govora, da bi té pri njem ne bilo. Ali, če prav marljivo

hodi poslušat, osebe od stanú vendar le k spovedi ni. Ima mar presoje gosposkih brezvérek, jo je li sram, jeli kaj družega, da se ne more k spovedniku približati? Ne eno, ne drugo — po vseh naukih še le hoče pristopiti, da se tolikanj čisteje spovedati zamore.

Čudno je pri tem misijonu tudi to bilo, da je bilo toliko nemški le umečih ljudi iz kočevskih vasi pri govorih. Zadovoljni so bili, da so govornika na leci le viditi mogli in sladki imeni Jezus in Marija izgovarjati slišali. Niso nam dali mirú za spoved — mógel sem jih spovedovati med govori, da so se vdeležili odpustkov. Z vsakoverstnimi rečmi so hodili na Toplice, eni se vpisovat v bratovščino presv. Serca Jezusovega in Marije, drugi so nosili blagoslavljal svetinje, križčike in podobice, spet drugi so prinesli grozdja misijonarjem v pokrepčanje. Enemu, ki je ljudi óveral od misijona, je pa v sredi misijona pogorela hiša.

Tako so nam zveličanski dnevi na Toplici ko blisk minuli hitro, da smo se komaj zavedili kdaj. Vse je opravilo spoved, staro in mlado... vse ginjeno čakalo zadnjega dné. Gospod fajmošter napravijo za sklep pod starodavno lipo leco zbog silne množice. Nisem mislil, da bom imel zunaj cerkve sklepní govor, ker oblaki so napovedovali nam dež. Ali vse eno je bilo treba pod milim nebom zadnjikrat Topličane pred družimi poslušavci nagovoriti, jih poprašati, jeli se tudi oni odpovejo hudiču, in vsemu njegovemu napuhu, in vsemu njegovemu djanju? Pod lipo, sto in sto lét staro, našim očakom nekdaš svetim drevesom stojím, baldahin nad menoj, pred menoj duhovnov veliko, v katerih sredi častitljiv župnik topliški, okoli in okoli na tisuče ljudstva... vse to je storilo, da je bil pogled serce stresajoč. Gospod župnik ves iz sebe že, ko vidi in sliši jokati ovčice svoje, pri trikratnem gromečem „se odpovem“, ko jih čuje: v veri katoliški želimo in hočemo živeti in umreti in me ugleda, da jemljem s sebe átolo in me sliši: Gospod fajmošter, Kristusove hočejo biti in Vaše, ovčice topliške fare, pasite jih za véčno življenje, dokler se ne zvidimo vesoljne sodbe dan na desnici, Bog daj, da vsi skup! — je jokal kakor dete pred svojo čedo in menim s Simeonom klical tudi: Zdaj spusti hlapca svojega, o Gospod, v miru po svoji besedi! — Moje oči so vidile Zveličarja iti v serca mojih ovčic, in slišim Ga zdaj iz njih serc govoriti. Ozdravljena je fara, spravljena z Bogom, z bližnjim, seboj. Ta svetični trenutek, naj bo tolažba moja v zadnji moji uri. Amen!

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Omenili smo bili zadnjič interpelacij (poprašanj) liberalnih Nemcev, in pa slovanske stranke do vlade zaradi njene politike oziroma na Slovane pod Turkom in razmere vladine politike do serbako-turške vojske. Odgovor predsednika Rechbauerja 27. oktobra gre bistveno na to, da cesarstvu se iše mir ohraniti in kristjanom na Turškem stan zljajšati.

Sv. Oče so Mariji Devici v Lurdih darovali zlato palmo (v vrednosti 75 tisoč frankov), katero so bili od katoličanov iz Palme (otoka Majorke na Španjskem) v dar dobili. — Ravno tako poročajo laški časniki, da so sv. Oče obilne milošine in podpore poslali raznim semenišem, katerim zavolj pomanjkanja pomočkov žuga žalostna osoda, da bodo zaterte; tako tudi več zapušenim cerkvam, katerim je bilo premoženje ugrabljeno, in mnogim potrebnim osebam. — Nasproti je pa na Pruskem 1. oktobra stopila v veljavo nova postava, v sled katere si je protestantska vlada prisvojila gospodarstvo

*) Pri bukvarji g. M. Gerberji dobiš za 10 soldov čisto majčkeno knjižico, ki jo skor v naj manjši žepek lahko vtakneš, ki pa ima v sebi veliko dobrega blaga za mervce, kakor tudi za žive, in pa za vsak dan mesca, torej lahko tudi člega leta. Pravi se ji: „Večni mesec za žive in za mervce“. Oskerbi si to mervico in ako boš vsak dan vse opravljal, kar ti velevala (je sicer prav prav malo), pa boš za duše veliko dobrega storil. — Ravno tam dobiš: „Križev pot za duše v vical“.

(administracijo) nad premoženjem katoliških škofij, ktera postava ne obsega le škofovskih dohodkov, ampak se razširja tudi nad premoženje vstavov, šolskih in usmiljenih naprav. (Tako tedaj oropani papež ima zmeraj še kaj vbogajme podeliti; z milijardami obogateni Prusi pa Cerkvi jemlje in jo zatira.)

Prusko. Ob koncu unega mesca se je pričel pruski „reichstag“ in stari Viljem bi bil imel brati prestolni govor, ali mala bolehnost ga je od tega zadržala. Utegnila je boje biti politiška neobgljénost, ker pruski kralj nekje ni nič zadovoljen z zbornico izdatnega števila socijalistov (rudečkarjev) in še večega števila konservativistov, nasprotnikov njegove politike. Tudi Bizmark je boje oneboglél in jo je pobral v Varzinske toplice.

Pruska sodnija je dala ukaz zapreti monastirskega škofa, njegovega namestnika Greše ta in blagajnika Nočla, ker so zatoženi, da so grabljivosti pruskega zaklada spodmaknili škofjskih zalóg, katerih gospodarstvo škof oskerbuje iz svojega pregnanstva. Naj bi grabljivci tujih pravic raji premišljevali, kakošen zaporni ukaz bo dal zoper nje same enkrat On, ki je prepovedal vsake — in posebej cerkvene pravice grabiti, kar je ena naj večih pregréh: Božji rop.

Slovesna procesija je bila rožnovensko nedeljo v Carigradu. Vdeležil se je je milg. Grasselli, apostoljski vikar in delegat. Ta obhod so vodili po bogatem predmestju na Peri med obilno množico kristjanov in turkov. Za ohranjenje reda so skerbili turški vojaki, ki so ob enem tudi častno stražo opravljali. Pomisliti je, da se slovesnost sv. roženkranca obhaja v spomin na strašansko pobitje, ktero je terpela turška vlada pri Lepantu l. 1571. In Turk v svojem glavnem mestu dopusti toliko svobode kristjanom. Na Laškem, celo v Rimu, pa so vsi slovesni obhodi prepovedani. In koliko samosilstvo je na Pruskem! Tudi je imenovani nadškof katoličane v Rodostu obiskal, ter je bil od turških vradnij povsod sprejeman z naj večim spoštovanjem. Sicer se pa vidi, kako si Turk v sili želi prijateljico v katoliški Cerkvi. Kaj tacega utegne tudi Prus, Rus... še skusiti.

Drobne novice. Na amerikanskem otoku San-Domingo (Hajti) je bil vstal vriš brez prelivanja kervi, v katerem je bil zopet postavljen prešnji predsednik Gonzales. Odatavljeni sedanji predsednik Espaillet se je podal pod brambo konzulov francoskega in angleškega. — Na Antilskih otocih (v Ameriki) je strašen vihar napravil silovite škode; zadel je namreč Portoriko, San-Domingo, Kubo in Gvadalupo itd. Na Portoriku je konec storilo 40 ljudi, potopilo se je kacic 50 bark in pridelki so skor čisto razdjani. Veliko poslopij je podertih. — V Dijonu na Francoskem je umerl 75 lét stari filozof Klavdij Jož. Tissot, vseučiliški dekan itd. Med njegovimi deli hvalijo obravnavo: „Neumnost (prismojenost) samomorstva“.

Cret in sad zreste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Vesela svojo obljubo s tem spolnim, da po „Danici“ očitno Naši ljubi Gospej presv. Serca preserčno zahvalo naznanim za zdravje, ki sem ga po njeni prošnji zopet zadobila.

V Ljubljani, 30. vitoka 1876.

Rozalija Kirn.

Št. 2. Serčna zahvala naši ljubi Gospej presv. Serca za zadobljeno zdravje! Hudo so me bolele oči, in še drugo bolezen sem imela v glavi, in po večkrat opravljeni devetdnevni sem na prošnjo naše ljube Gospé

popolnoma zdravje zadobila. Dvakrat so mi bili tudi mati zboleli; obernila sem se k naši ljubi Gospej presv. Serca, in obakrat so se ozdravili. Ker sem obljubila po „Zgodnji Danici“ naznaniti, torej s tem spolnim svojo dolžnost.

V Ljubljani, 27. vinotoka 1876.

K.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Listopad. — November.

5. **Nedelja XXII** po binkoštih. Evangelij: „Ali se smé davek dajati cesarju, ali ne?“ (Mat. 22.) — *Zahvaljena nedelja* za vse prejete dobrôte. — Sv. *Emerik*, spozn., sin sv. Stefana ogerskega kralja. † 4. listopada 1031. — Sv. *Caharija*, duhoven, in njegova žena sv. *Elizabeta*, starši sv. Janeza Kerstnika.

6. **Ponedeljek.** Sv. *Lenard*, pušavnik na Francoskem, spozn., je bil vstanovil samostan Noblak in je v okolici spreobernal veliko malikovavcev. † 6. listop. 559. — Sv. *Sevêr*, škof in sprič. v Barceloni na Španjskem, je bil dosegel mučeniško krono, ko so mu bili zavoljo katoliške vere žebelj zabili v glavo.

7. **Torek.** Sv. *Prosdoci*, škof spozn., učenec sv. Petra. (Gl. Dan. predlansk. l. List. 44.) — Ss. *Melasip*, *Anton* in *Karina*, sprič. v Anciri na Galaškem v mali Aziji, so pod cesarjem Julijanom odpadnikom prejeli mučeniško krono.

8. **Sreda.** Ss. štirje spričevavci imenovani „Kronani“, so bili štirje bratje: *Sevêr*, *Severijan*, *Karpofo* in *Viktorin*, ki so bili pod cesarjem Dioklecijanom prejeli mučeniško krono. — Ss. *Klavdij*, *Nikostrat*, *Simforijan*, *Kastorij* in *Simplicij*, sprič. v Rimu, so bili v ječo verženi, s skorpijoni (ostrimi biči) razmesarjeni, in naslednjič na povelje cesarja Dioklecijana utopljeni. — Danes je zadnji krajec ob 6. uri 45. minut zvečer.

9. **Četertek.** Ss. *Teodor*, vojak in sprič. v Amazeji v Pontu, je toliko gnjusobo do malikov čutil v sercu, da je iz prevelike gorečnosti zažgal mališki tempelj; malikovavci bi mu bili radi prizanesli in vso kazn odpustili, ko bi bil Kristusa zatajil in daroval malikom; ker pa tega ni hotel storiti, so ga na tezo razpeli in tako grozovito razmesarili, da se je vse notranje v njem vidilo; poslednjič so ga na germado vergli in sežgali l. 306. — V Beritu (Bejrutu) na Sirskem spominj čudovite *Odrešenikove podobe*, ktero so bili judje križali, iz ktere je toliko kervi iztekalo, da so jo kristjani iz jutrovih in večernih dežel obilno prejeli. (Rimski Martirolog).

Danes je dan 10 ur dolg.

10. **Petek.** Sv. *Andrej Avelin*, spozn. iz reda teatincev. † 10. listop. 1608. — Ss. *Trifon*, *Respicij* in *Nimfa*, sprič., so po strahovitih mukah pod cesarjem Decijem 10. listop. l. 250 dosegli mučeniško krono. — Sv. *Just*, spozn., je bil s sv. Avguštinom vred poslan na Angleško od papeža Gregorija; bil je škof v Kanterburu, in je † l. 627.

11. **Sabota.** Sv. *Martin*, spozn. in škof turonski na Francoskem. † 11. listopada 400. (Gl. Danico predlanskega l. List 45.) — Sv. *Atenodor*, sprič. v Mezopotamiji na Jutrovem, je bil pod cesarjem Dioklecijanom po mnogih grozovitih mukah k smerti z mečem obsojen; na morišu se rabelj strahu zgrudi na tla; ko ni bilo nikogar, da bi mu bil odsekal glavo, svetnik moli in zaspi v Gospodu.

Iz Ljubljane. V deželni šolski svet na 6 lét so izvoljeni: Čast. kan. dr. Klofutar, kan. Premerstein, dr. Merhal, ravnatelj Praprotnik. Perva dva sta nasvetovana od škofijstva, tretjega si je zbralo ministerstvo samo od sebe; četrtega pa po svetu deželnega odbora.

V Terstu je zadnjo nedeljo oktobra obhajal zlato mašo preč. g. Anton Hrovatin, župnik pri novem sv. Antonu in častni korar.

Naš cesar so iz privatne zakladnice znamenito svoto 10.000 gld. podarili za razširjanje poslopja šolskih sester v Gorici.

Tretji zbor laških katoličanov, ki se je bil v Boloniji sošel, je bil po vladinem povelji razpušen; vlada je pripustila, da je od liberalcev podkurjena in plačana derhal več ur zaničevala in psovala zbrane katoličane. Med njimi so bili mnogi škotje, več duhovnov, vseh skupaj 600 oseb.

V novolaškem Rimu je bil 20. oktobra pri belem dnevu tolovajsko napaden in umorjen srenjski mérjevec (inženir) Miroslav de Arcangelis. Šel je ob treh popoldne po ulici „Margana“, ki je skor vedno prazna, kar ga neprevidoma od zadi s špičastim nožem sune neki Vincencij Margherita. Napadeni hoče bežati, ali še drugi mahljej ga verže na tla, od koder je bil nesen v bolnišnico, kjer je kmali potem umrl. Morivec je vjét in izročen pravici. Bil je 1872 nadzornik pri delavcih, pa odpravljen zaradi napačnega obnašanja. Umorjeni je oče dveh omoženih hčeri.

74 luteranov je v Saksoniji prestopilo v katoliško Cerkev.

Prusko ministerstvo je vsem poštnim vradom poslalo kamnotisnjeni rokopis kardinala Ledohovskega in njegovega tajnika, da morajo vse od njih dohajajoče pisma zaseči (sekvestrirati). To se godi v 19. stoletji, v imenu prostosti. Močno se sumniči, da namerava Bismark pri laški vladi doseči dovoljenje, naj bi onega kardinala iz Rima izgnala.

Marijna pomoč. Pred nekterimi tedni je bilo v Lurdih 4000 romarjev iz Normandije; eden med njimi je bil gluho-ném in že 23 lét mertvuden, na priporočilo v Marijno prošnjo pa je bil nanagloma ozdravljen; ravno tako tudi neka deklina iz Angers a, že dolgo lét hudo bolna.

Srenji Marpinški je globa 5000 mark naložena za vzderžanje žendarjev, kateri „v stoletji prostosti“ branijo „prostim deželanom“ obiskovati blaženi kraj Marijnega prikazanja.

Katoličani ruskih Poljakov (na ruskim Poljskem) so bili med seboj denara nabrali, da bi ga bili poslali v podporo preganjanim poljskim duhovnom na Pruskem. Ljudomila ruska vlada je pa nabrano svoto ugrabila, ravno ko se je imela v oni namen odposlati!

Zdravilo za bolezen, ki malokdo verjame, da jo ima. — Neki princ je čutil na svoji kraljevi smertni postelji, da ta postelja ne bo več dolgo njegova. Pregledal je v duhu še enkrat vse svoje posestva, vse gradove, lepe verte za kratek čas, služabništvo, jedilne dvorane; — potem je zdihnil in rekel: „Toliko imaš sedaj, in ti ne vëš, kje bo jutri tvoja duša!“ — V začetku omenjena bolezen je navezovanje na posvetne dobrôte: premišljuj princeve besede, — morebiti najdeš to bolezen v sebi, in se ozdraviš.

Frajmavrarstvo. Učeni Drummond piše o štatistiki frajmavrarjev: L. 1875 je bilo v Ameriki 17.000 novincev sprejetih, 18.000 jih je prostovoljno iz lôž izstopilo, 12.000 je bilo pa iz zapisnikov izbrisanih, ker niso naložene davšine plačali. V Evropi je vseh 211.000, med njimi naj več na Angleškem in sicer 92.000, na Nem-

škem 35.000, na Laškem 12.000, na Francoskem 10.000 itd. — Vseh skupaj z Ameriko vred jih je 796.000. Iz tega, v primeri s prebivalci vesoljnega sveta, zares majhnega števila se razvidi, da morajo oni peklenko orožje rabiti, ker se zaletavajo zoper sv. Cerkev, nameravajo papeža in duhovstvo zatreti, kraljeve prestole prekucniti, in samega Boga pahniti z večnega prestola; toda zastoj se upérajó, ker: „peklenške vrata sv. Cerkve ne bodo zmagale“.

Z bojišča se ne sliši nič prida za Serbe. Uzeli so jim menda Turki dva glavna ključa v deželo, Djunis in Aleksinac v Moravski dolini. Tudi ob Timoku na vzhodu, ob Ibaru na jugu in v Bosni se jim slabo godi. Številni Rusi v deželi so tako malo kos kaj opraviti, kakor Serbi ne. Rus pri tem neblagem vspehu svojih junakov ima priliko vest izpraševati in spoznati, da se je ložej vojskovati zoper neoborožene katoliške kmete na ruskem Poljskem, kakor pa zoper Turka. K sreči Rusija nepreprosljivo zahteva pomirje in prenehanje bojevanja na 6 tednov; in Turk je sam že privolil v dvamesečno primirje, ter bo saj za čas konec temu strašnemu klanju.

Iskrice Ignacijanske

za drugi mesec.

19. *Nikoli bolj mogočno ne gre nad nas peklenški sovražnik, kakor kader na skrivnem in na tihem zoper nas dela.* (S. Ignat. in Exerc.)

Kaj je ložej, kakor v temi zaiti? Kdor v dušnih zadevah svojo lastno bakljo prižgè in pred seboj nosi, gre za vešo in bo tam, kjer bi luči naj bolj potreboval, vidil, da je od nje zapušen in v prepad postavljen.

Ni je tako močne terdnjave, da bi se ne dala spodkopati in razdijati; in nikoli ni v večji nevarnosti, kakor kader se v zaupanji sama ná-se nevarnosti ne boji; zakaj v trenutku potem se posuje, in učí s svojim žalostnim padcem, kako zelo se je treba bati sovražnika, ki se na skrivnem plazi.

Kader je hudič komu vdihnil prederzno zaupanje v samega sebe, ali je njegovo serce odvernil od družih, po katerih bi se mu zamoglo pomagati, takrat ga ima že tako zvezanega, da bo težko odšel svoji pogubi.

Sovražnik blini mir, da bi toliko bolj gotovo klal; zakaj nobene zalezovanja niso nevarnejši, kakor tiste, ki kažejo preveliko varnost.

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Fr. Trafenik je postal župnik v št.-Ilju pri Venlenji, in č. g. Martin Lapuh župnik pri Judoku na Kozjaku. — Č. g. Fr. Klinec, duhoven v pokoju, je v Konjicah umrl 20. oktobra t. l. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Logatcu: Iz bohinske Bele po čast. gosp. fajm. J. Gnjezdu 19 gl. — Stara loka po preč. g. dek. M. Kožuhu 16 gl.

Za afrikanski misijon: Od sv. Katarine pri Topolu po č. g. fajm. J. Keršiču 3 gl. 50 kr.

Za sv. deželo: Iz Lesec 1 gl. 96 kr. — Z Grada 9 gl. 7 kr. — Po gosp. fajm. iz Kranjske gore 10 gl. — Iz Gorjan po preč. gosp. fajm. 9 gl. — Iz Radolice po č. g. fajm. Bononi-u 18 gl. 50 kr. — Iz kor. Bele po č. g. A. Masterl-u 12 gl. 60 kr.

Za družbo sv. Bonifacija: Iz Lesec 2 gl.